

KULTURA NA INTERNETU: CD-ROM DIKTATI VREMENA, PLAKATI OD KASNIH 1930-ih DO RANIH 1960-ih

Faistovo vrijeme

Dana 29. listopada 2003. u Muzeju grada Zagreba otvorena je prva retrospektivna izložba akademskoga slikara Zvonimira Faista pod naslovom *Diktati vremena*. Na izložbi je predstavljeno 75 plakata nastalih u gotovo trideset godina umjetnikova rada od kasnih tridesetih do ranih šezdesetih godina prošloga stoljeća. Bila je to prilika da se Faistovo grafičko oblikovanje prvi put, u umjetnikovoj devedesetoj godini, sustavno predoči javnosti te da se, istodobno, njegovo djelo, dosad nepoznato i stručnoj javnosti, prvi put valorizira. Njegovi rani radovi, rađeni ručno i posvećeni isključivo filmskomu plakatu, pravi su raritet i pomiču poznatu granicu najranijega hrvatskoga filmskog plakata unatrag. Druga su faza oblikovanja propagandni plakati različiti namjena koje nakon Drugoga svjetskog rata

karacterizira neizbježna srorealistička ikonografija, koju umjetnik ublažava koristeći se vještim kadriranjem motiva i pažljivim izborom teksta. Posljednja faza Faistova umjetničkoga djelovanja opet je komercijalni plakat koji je nastajao pedesetih godina. Osim oblikovanja plakata, umjetnik se bavio i izradom grafičkoga promidžbenoga materijala različite namjene (etikete, ambalaža, prospekti, kalendari i slično) za mnoge ugledne tvrtke poput Francka, Zvijezde, Astre, Badela, Tvornice duhana Rovinj kao i mnogih drugih.

Plakati koji su se mogli vidjeti na izložbi uspjelo su dočarali vrijeme u kojem su nastali, a iz njih čitamo o standardu tadašnjih stanovnika, saznajemo mnoštvo podataka o njihovom ukusu, proizvodima koje su rabili kao i filmovima koje su gledali u kini-

ma. Autorica koncepcije izložbe Željka Kolveshi i postavljač izložbe Željko Kovačić obavili su uistinu dobar posao i velika je sreća da zatvaranjem izložbe djelo Zvonimira Faista ne prelazi u sjećanje posjetitelja i dobrim dijelom u mrak muzejskih depoa nego, zahvaljujući uporabi moderne tehnologije u obliku CD-ROM-a postaje način da se svi koji su izložbu imali priliku vidjeti u svakom trenutku mogu podsjetiti nekoga njezina detalja, dok se svi ostali na taj način mogu upoznati kako sa djelom Zvonimira Faista tako i sa samom izložbom. Cijeli projekt *Diktati vremena* od sama je početka zamišljen kao triplet izložbe, kataloga i multimedijalnog CD-ROM-a, prvog multimedijalnog CD-ROM-a Muzeja grada Zagreba.

CD je pažljivo pripreman i svakom je detalju njegova oblikovanja posvećena dužna pozornost. Vrlo lijep dizajn ambalaže skladno je spojen s njegovom funkcionalnošću (na što se nerijetko zaboravi), što je, uz dvije umjetnikove fotografije (jedna s početka karijere prije šezdesetak godina i druga današnja) lijep način za odavanje počasti Zvonimiru Faistu.

CD-ROM napravljen je po svim pravilima muzejske i informatičke struke i međunarodno usvojenim kriterijima evaluacije muzejskih multimedijalnih proizvoda koje je definirala Radna grupa za multimediju Međunarodnog komiteta za dokumentaciju CIDOC. Ti su kriteriji svrstani u pet grupa i odnose se na sadržaj, funkcionalnost, sučelje, implementaciju i cjelokupni odjek CD-ROM-a u javnosti. Autorice su koncepta CD-a autorica izložbe Željka Kolveshi i Maja Šojat-Bikić, koja je od sama početka cijelog projekta zadužena upravo za njegov multimedijalni dio.

CD-ROM donosi mnoštvo tekstualnih, foto, audi i videozapisa o Zvonimiru Faistu i njegovu radu te gledatelja vodi razdobljem od kasnih tridesetih do ranih šezdesetih godina kako bi osjetio diktate vremena. Kao rubrike glavnog izbornika nižu se: Tko je Zvonimir Faist, Faistov zvučni foto-album, Kratki slikopis iz Faistova doma, Što smo gledali u kinu, Što se događalo, Što smo proizvodili, Što smo kupovali i Koje smo parole slušali. Svi plakati stručno su i muzeološki obrađeni no uz te dostupne su i mogle druge širem krugu publike zanimljive informacije. Primjerice uz filmske je plakate dostupan sinopsis filmova, popis glumaca njihove fotografije i zanimljivosti iz njihovih života. Posebno važnu ulogu u oslikavanju duha tog vremena ima glazba, pa tako CD-ROM sadrži snimke s Opatijskog festivala zabavnih melodija, koje se i danas još ponekad zavrte na radiostanicama. Za sve koji ne znaju ništa o Zvonimiru Faistu CD-ROM jamči mnoštvo ugodnih otkrića jer vjerujem da je primjerice omot Franckove kave koji je dizajnirao Faist poznat mnogima koji su rođeni i dosta dugo nakon što je on nastao.

CD-ROM *Diktati vremena* pripreman je godinu dana, no sav rad koji je uložan u njega isplatio se. Uvjarena sam da će svi kojima CD-ROM dođe u ruke, uz njega — zbog obilja informacija i uspješna načina njihove prezentacije — provesti osjetno više vremena no što su to prvobitno planirali. A upravo to bit će najbolje priznanje Maji Šojat-Bikić i svima uključenima u projekt njegova nastanka.

Sandra Cekol